

Aikuiset maahan muuttaneet - seksuaaliterveys, -oikeudet ja -kasvatus

Väestöliitto

Suomen laki

Suomen lainsäädännön perusperiaatteet kuuluvat kotoutuvan henkilön yleisinformaation tarpeeseen. Valitettavan usein informaatio on liian suppeaa ja koskee lähinnä työlainsäädäntöä.

Lakisääteiset perusteet on välttämätöntä tuntea, jotta ei tietämättömyydestä johtuvia lain rikkomuksia tapahtuisi.

Suurin osa muuttajista tulee Suomeen perhesuhteen perustella, joten parisuhteeseen, vanhemmuuteen ja lasten oikeuksiin sekä huoltosuhteisiin liittyvä tieto on kotoutujille keskeistä informaatiota.

Kotoutumiskoulutuksissa on ”tuhannen taalan paikka” ottaa perhelainsäädäntö puheeksi.

Yhdenvertaisuuden periaate

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset oikeudet muun muassa kouluttautua ja saada erilaisia palveluja

> koskee myös oikeutta seksuaalikasvatukseen ja tietoon sukupuolten välisestä tasa-arvosta.

Maahan muuttaneiden oikeus saada tietoa tasa-arvosta ja seksuaalisuudesta ei aina ole toteutunut aiemmissä asuinympäristöissä, mistä syystä on erityisen tärkeää mahdollistaa saavutettava tieto riippumatta kotoutujan etnisestä taustasta, iästä, uskonnosta tai muusta tekijästä.

Tasa-arvo

Suomalaisen lainsäädännön mukainen tasa-arvon määrittely ja ymmärtäminen on onnistuneen kotoutumisen edellytys.

Perhe-elämään ja seksuaalisuuteen liittyvät oikeudet ja velvoitteet puhuttavat monia maahan muuttaneita. Asiat jäävät helposti täsmentymättömiksi ja epäselviksi, jolloin niitä tulkitaan oman tietopohjan perusteella.

Sukupuolten välinen tasa-arvo ei ole kaikkialla maailmassa itsestäänselvyys.

Seksuaalioikeudet

Seksuaalioikeuksilla tarkoitetaan yksilöiden ja parien ***oikeuksia päättää*** omaan seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista.

Oikeus päättää omista ihmissuhteistaan, avioitumisesta ja lasten saamisesta.

Seksuaalioikeudet ovat ***ihmisoikeuksia***, jotka kuuluvat jokaiselle ihmiselle ikään, sukupuoleen tai kansalaisuuteen katsomatta.

Seksuaaliterveys

Seksuaaliterveys tarkoittaa kokonaisvaltaista hyvinvoinnin tilaa - niin fyysistä, henkistä kuin sosiaalistakin.

Miksi seksuaaliterveys on tärkeää?

Seksuaaliterveyteen liittyvät sairaudet muodostavat viidenneksen kaikista maailman sairauksista.

Heikentävät ja surmaavat varsinkin työikäisiä ihmisiä.

Suomi on sitoutunut toimimaan aktiivisesti kansainvälisen seksuaaliterveyden sekä naisten oikeuksien edistämiseksi.

Miksi on tärkeää, että seksuaalisuudesta puhutaan?

Seksuaalisuus on tärkeä osa jokaisen ihmisen elämää ja ihmisyyttä. Se on tapa tulkita itseään.

Seksuaalisuus vastaa muun muassa kysymykseen: ”**Kuka minä olen?**”

Seksuaalisuus ilmenee esimerkiksi ajattelussa, puheessa, tunteissa, arvoissa, normeissa – ja toiminnassa.

Seksuaalisuus on myös terveyskysymys.

Uskalla puhua

Tarjoamalla maahan muuttaneille mahdollisuuden puhua seksuaalisuuteen liittyvistä kysymyksistä, annat heille luvun tulla kohdatuksi kokonaisena ihmisenä.

Kouluttaja saattaa pelätä, ettei hänellä ole valmiuksia kohdata seksuaalisuuteen liittyviä monimutkaisia tai omalle kulttuurilleen vieraita kysymyksiä.

Seksuaalisuuden puheeksi ottaminen ei tarkoita sitä, että muuttajaa pitäisi alkaa hoitaa tai, että kaikkiin kysymyksiin pitäisi osata vastata.

Maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistäminen*

Maahanmuuttajien seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät haasteet voidaan jakaa kolmeen kategoriaan:

- 1) sairauksien ja riskien epidemiologiaan.
- 2) psykososiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin.
- 3) kommunikaation haasteisiin.

Sairauksien ja riskien epidemiologia

Maahanmuuttajilla keskimäärin enemmän suunnittelemattomia raskauksia,

enemmän hiv-tartuntoja,

enemmän koettua seksuaalista väkivaltaa

.....kuin kantasuomalaisilla.

LISÄKSI ennaltaehkäiseviä palveluita käytetään vähemmän!

Muutamia maahanmuuttajien yleensä kohtaamia haasteita

Seksuaalikasvatuksen puute.

Ei ole sanoja / tapaa puhua seksuaalisuudesta ja seksuaaliterveydestä.

Suomalaisen terveysjärjestelmän tuntemus heikkoa.

Homoseksuaalisuuteen suhtaudutaan useissa maissa kielteisesti.

Väkivallan kokemukset.

Häpeä ja tabut.

Kohtaa ihmiset yksilöinä

On tärkeää muistaa, että erilaisista kulttuurisista lähtökodista tai uskonnollisista näkemyksistä huolimatta maahanmuuttajien seksuaalisuus ei sinällään eroa kantaväestön seksuaalisuudesta.

> Jokainen maahanmuuttaja on ensisijaisesti yksilö, omine luonteenpiirteinen, kokemuksineen ja näkemyksineen myös seksuaalisuuden osalta.

Venäjä

- **Väärää tietoa hormonaalisesta ehkäisystä.**
- **Abortit ovat yleisempiä kuin suomalaisten naisten keskuudessa.**
- **Seksuaalikasvatus on tabu.**
- **Seksuaalisesta väkivallasta ei juurikaan puhuta.**

Somalia

- **Seksuaalisista asioista ei yleensä puhuta lainkaan – paljon väärää tietoa ja käsityksiä.**
- **Kouluissa tapahtuva seksuaalikasvatuksen katsotaan yllyttävän nuoria seksikokeiluihin ja vanhemmat voivat kieltää sen lapsensa kohdalla.**
- **Mahdolliset sodan aiheuttamat traumat ja loukkaukset**
- **Naisten sukuelinten silvonta (98 % Somaliassa asuvista).**

Miten antaa seksuaalikasvatusta

- 1. Tunnista omat arvosi ja asenteesi**
- 2. Opettele puhumaan seksuaalisuudesta**
- 3. Tunnista omat rajoituksesi ja rajasi**
- 4. Kiinnitä huomiota kieleen**
- 5. Suojele omaa yksityisyyttäsi**

Tutkimusten mukaan

Maahanmuuttajien seksuaalivouvonnan tärkein tavoite on avoin mieli – ei erityiskoulutus.

Empaattinen ja kiireetön asenne.

Ymmärrys siitä, että voi olla vaikea sanoittaa seksuaalisuuteen ja seksuaaliterveyteen liittyviä asioita.

TÄMÄ KAIKKI PÄTEE MYÖS OHJAUKSESSA JA NEUVONNASSA!

Materiaalit

<https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/17df22851b2301904486033b7a039e2b/1393846681/application/pdf/906852/maahanmuuttajien%20seksuaaliterveys.pdf>

<http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/julkaisut/tasa-arvo-ja-seksuaaliterveystie/>

http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/3154281/tasa_arvoa_ja_seksuaaliterveystietaa_ohjaajan_opas.pdf

Kiitos!

Väestöliitto